

TEKNISKA NÄMNDENS TILLGÄNGLIGHETSPLAN 2018-2021

1. Umeå kommuns mål och vision

Bakgrund, syfte och upplägg

Arbetet med att ta fram ett Tillgänglighetsprogram för Umeå kommun slutförs hösten 2017 och antas av Kommunstyrelsen. För att konkretisera Tekniska nämndens bidrag till att uppfylla Tillgänglighetsprogrammet, har en handlingsplan för alla verksamheter inom Tekniska nämnden arbetats fram med utgångspunkt i Tillgänglighetsprogrammet för Umeå kommun.

En arbetsgrupp med medarbetare från alla verksamheter inom Tekniska nämndens intresseområden, har sammanställt de olika verksamhetsområdenas fokusområden i ämnet. Varje verksamhet har internt arbetat med sina frågeställningar som sedan arbetsgruppen har sammanställt.

Planen innehåller prioriterade åtgärder inom tillgänglighet för Tekniska nämndens verksamheter, i samma struktur som Programmet för att förtydliga sammanhanget med detta. De kapitel som inte berör Tekniska nämndens verksamheter har strukits, medan de punkter för förbättring som har bäring på våra verksamheter anges med redovisade åtgärds punkter. I texten anges åtgärder för ett fokusområde som kan vara aktuella för en eller flera verksamheter, och läses som hur Tekniska nämnden arbetar med ett visst fokusområde. Hur varje verksamhetsområde arbetar med frågan anges i tabeller i bilagorna, där åtgärds punkterna fördelas på verksamheter, förtydligas och tidsätts. Dessa aktiviteter och indikatorer blir det som varje verksamhet redovisar i Funktionshinderrådet varje år, i enighet med Programmet.

Mätbarhet och indikatorer

I Programmet anges att alla olika verksamheter i Umeå kommun ska samordna och kvalitetssäkra enkätsvar som årligen ska levereras till Myndigheten för delaktighet, genom att utse personer som har kunskap och mandat att svara.

Här uttrycks också att nämnderna årligen ska redovisa sitt arbete med programmet i Umeå funktionshinderråd.

TN:s aktiviteter och indikatorer:

- Varje verksamhet inom TN ska utse en samordnare för tillgänglighetsfrågor som rapporterar till tillgänglighetsstrategen för Umeå kommun, samt sitter med i dennes beredningsgrupp till Funktionshinderrådet.
- Varje verksamhet redovisar aktiviteter och indikatorer årligen för TN, inför presentation i Funktionshinderrådet.

2. Samhällsnytta med tillgänglighetsarbete

Demokratiska processer

Att alla ska kunna rösta är grunden i en demokrati.

TN:s aktiviteter och indikatorer:

- Alla kommunala vallokaler är redan åtgärdade och tillgängliga.

3. Umeå kommuns fokusområden

Bemötande

Bemötande och attityd är ett övergripande område som har stor betydelse för allt tillgänglighetsarbete.

Programmets förbättringspunkter:

- Alla kommunens medarbetare och politiker har grundkunskap i bemötandefrågor utifrån tillgänglighet. Tjänstepersoner med uppgift att möta allmänheten har fördjupad kunskap.

TN:s aktiviteter och indikatorer:

- Alla medarbetare inom TNs verksamhetsområden ska gå en insiktsutbildning.
- Alla politiker i Tekniska nämnden erbjuds en insiktsutbildning.

Fysisk miljö

Målet med tillgänglig fysisk miljö är att möjliggöra för alla invånare att vara delaktiga på lika villkor, att kunna välja bostad, skola, utbildning, arbete, fritidsaktiviteter osv. För att möjliggöra det måste miljöerna ha en grundläggande tillgänglighet under alla årstider. Det gäller publika byggnader och lokaler, bostäder och arbetsplatser. Det gäller även allmänna platser och anläggningar som t.ex. gator, torg, parker, idrottsanläggningar, bibliotek, lekplatser och friluftsområden.

Programmets förbättringspunkter:

- Rutiner finns att:
 - Regelbundet inventera egna lokaler och miljöer utifrån tillgänglighet och frångänglighet.
 - Åtgärda de hinder som framkommer vid inventering.
- Rutiner finns för handläggning av anmälda hinder (EAH). Anmälningar ses som en resurs för fortsatt förbättringsarbete.
- Det görs konsekvensanalyser avseende tillgänglighet inför ombyggnation, byte av lokaler eller hyra av lokaler
- Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning beaktas i alla kulturvärda miljöer, lekparkar och andra friluftsbesöksmål.

TN:s aktiviteter och indikatorer:

- Åtgärda kantstenssänkning vid alla handikapparkeringar (inventering gjord).
- Ta emot och åtgärda inkomna felanmälningar eller behovsförändringar av nyttjarna.
- Tillgänglighetsaspekten ska ingå i alla nya planer och program och ses över vid uppdateringar av befintliga planer och program inom TNs ansvarsområde.
- Ta fram Drift- och underhållsplan för sommar- och vinterväghållning på kommunens vägnät.

- Ta med tillgänglighetsfrågan som stående punkt på startmöte för upphandlad entreprenör inför vinterdrift.
- Ta med tillgänglighetsfrågan på startmöte för beläggningsarbeten enligt ramavtal.
- Ha årliga genomgångar av Gator och parkers Tekniska handbok samt Fastighets checklista för projekteringsanvisningar, och revidera det som inte fungerar bra.
- Upplysa byggansvariga att riktlinjer för tillgänglighet och användbarhet ska följas och redovisas inför slutbesiktning.

IT, Information och kommunikation

Alla invånare ska kunna kommunicera med kommunen och ta del av kommunal information utifrån sina förutsättningar. Detsamma gäller anställda hos och samarbetspartners till kommunen. Det innebär att information ska finnas i alternativa format och att kommunikation ska kunna erbjudas med stöd av olika tekniska system och tjänster.

Programmets förbättringspunkter:

- Kommunens webbplatser följer riktlinjer för tillgänglighet och användbarhet. Även pdf-dokument, enkäter och webbblanketter ska vara utformade i tillgängligt format.
- Kommunens samtliga kommunikatörer utbildas i att skriva text och webbutveckling "lättläst" och tillgänglighetsanpassat.
- Kommunens telefonsvarssystem är enkelt att förstå och garanterar att samtalet kopplas till telefonist om inget val görs.

TN:s aktiviteter och indikatorer:

- Hemsidor som rör TNs verksamheter tas fram av kommunikationsenheten och följer riktlinjer för Umeå kommun .
- Presentationen av meny i skolmatsalar mm förbättras för att bli mer tillgänglig för synsvaga.
- Kommunens telefonsvarssystem är enkelt att förstå och garanterar att samtalet kopplas till telefonist om inget val görs.

Kultur och Fritid

Att alla invånare får tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter är en mänsklig rättighet. Umeå kommun har höga målsättningar både för kulturen och för folkhälsan, vilket ska återspegla sig i tillgänglighetsarbetet.

Programmets förbättringspunkter:

- Besöksinformation finns om tillgängligheten till lokaler, parker/lekparker, naturområden, kulturvärda miljöer, evenemang och aktiviteter. Informationen beskriver även begränsningar i tillgängligheten.

TN:s aktiviteter och indikatorer:

- Se över och tydliggöra besöksinformation gällande tillgänglighet för parker/lekparker på webben och via skyltning.
- Direktiv till detta finns i Gator och parkers Tekniska handbok samt Fastighets checklista för projekteringsanvisningar som ska användas vid ny-/ombyggnation.

Transporter

Hållbara städer och en attraktiv gles- och landsbygd bygger på att det finns en effektiv och attraktiv kollektivtrafik för alla. Att transporter fungerar är en förutsättning för att alla ska kunna leva självständigt och delta i samhällslivet på lika villkor bo där man önskar, utbilda sig, arbeta, delta i kultur- och fritidsaktiviteter osv. Umeå har målsättningen att minska biltrafiken genom att utveckla kollektivtrafiken och öka andelen som cyklar och går.

Programmets förbättringspunkter:

- Resecentra, terminaler och hållplatser, samt anslutning till g/c-vägar är tillgängliga för alla

TN:s aktiviteter och indikatorer:

- Ta fram Drift- och underhållsplan för sommar- och vinterväghållning på kommunens vägnät.
- Ha tillgänglighetsfrågan som stående punkt på startmöte för upphandlad entreprenör inför vinterdrift.
- Ha årliga genomgångar av Teknisk handbok och revidera det som inte fungerar bra.
- Följ direktiv till detta som finns i Gator och parkers Tekniska handbok samt Fastighets checklista för projekteringsanvisningar som ska användas vid ny-/ombyggnation

Arbete och sysselsättning

Umeå kommun har målet att vara ett föredöme som arbetsgivare. I kompetensförsörjningsplanen anges att kommunen behöver tillgång arbetskraft och att det därför ligger i kommunens intresse att

undanröja hinder för att attrahera alla människor oavsett kön, etnicitet, ålder och funktionsnedsättningar.

Programmets förbättringspunkter:

- Varje nämnd sätter konkreta mål för att anställa personer med funktionsnedsättning i sina respektive verksamheter.
- Såväl politiker som tjänstepersoner och kommunala chefer har kunskap om arbetsmarknaden; hur situationer ser ut för personer med funktionsnedsättning och vad tillgänglig arbetsmarknad innebär.
- Tillgänglighetsaspekter lyfts fram i policydokument exempelvis personalpolicy, kompetensförsörjningsplan, mångfaldsplan, jämställdhetsplan och arbetsmiljöpolicy
- Kommunen anställer personer med funktionsnedsättning, ger dem lika möjligheter till befordran, utveckling och rehabilitering som andra anställda
- Kommunen prioriterar praktik- och lärlingsplatser för personer med funktionsnedsättning, inom kommunens alla verksamhetsområden.

Detta kapitel konkretiseras inte i denna handlingsplan, men finns ändå med, då Programmets punkter ovan är konkreta och ska följas av alla nämnder och verksamheter som anställer personal.

Fastighet		
Åtgärd	Genomförandetid	kapitel i Programmet
Fortsatt arbete för samordnare för tillgänglighetsfrågor	kontinuerligt	1.4, 2.1
Fortsätta redovisa för TN och UFR	årligen	1.4
Upprätthålla tillgänglighet i kommunala vallokaler	kontinuerligt	2.3
Fortsätta med insiktsutbildning till alla medarbetare/nyanställda	årligen	1.3, 3.x
Ta emot och åtgärda inkomna felanmälningar eller behovsförändringar av nyttjarna	kontinuerligt	3.3
Inarbета tillgänglighetsaspekten i alla nya program som tas fram	kontinuerligt	3.3
Genomgång av Checklista för projekteringsanvisningar	årligen	3.3, 3.6
Upplýsa byggansvariga att riktlinjer för tillgänglighet och användbarhet ska följas och redovisas inför slutbesiktning	kontinuerligt	3.3
Fortsätta att ta hjälp av Kommunikationsenheten vid informationsinsatser	kontinuerligt	3.7

Gator och parker

Åtgärd	Genomförandetid	kapitel i Programmet	Beskrivning av åtgärd
Fortsatt arbete för samordnare för tillgänglighetsfrågor	kontinuerligt	1.4, 2.1	Behjälplig tillgänglighetsstrategen vid enkäter och delta i dennes beredningsgrupp
Fortsätta redovisa för TN och UFR	årligen	1.4	TN ska årligen redovisa utfört tillgänglighetsarbete för UFR. Inför detta redovisar verksamheterna för TN.
Fortsätta med insiktsutbildning till alla medarbetare/nyanställda	årligen	1.3, 3.x	Insiktsutbildning ca en halv dag, med ett teoripass och, framför allt, prova-på aktiviteter.
Fortsätta med att ta emot och åtgärda inkomna felanmälningar (EAH) i IOL	kontinuerligt	3.3	Enkelt avhjälpta hinder kan rapporteras i Infracontrol Online, Felanmälan-appen.
Fortsätta beakta tillgänglighetsfrågor vid all om- eller nybyggnad	kontinuerligt	3.3	Enligt lagkrav ska tillgänglighetsfrågor alltid beaktas vid om- eller nybyggnad. Hur vi arbetar med frågan kommer att förtydligas i revideringen av Teknisk handbok.
Inarbeta tillgänglighetsaspekten i tillämpliga program/policys/planer som tas fram	kontinuerligt	3.3	
Ta fram Drift- och underhållsplan för Gatudriften	2018	3.3, 3.4	
Ta med tillgänglighetsfrågan på startmöte för beläggningsarbeten enligt ramavtal	årligen	3.3	
Ta med tillgänglighetsfrågan på startmöte för vinterdrift	årligen	3.3, 3.4	
Revidera Teknisk handbok	årligen	3.3, 3.4	Ett eget avsnitt om tillgänglighet ska tillföras i Teknisk handbok som redovisar hur Gator och parker arbetar med tillgänglighet. I nuläget är tillgänglighet inarbetat i respektive dokument i Teknisk handbok.

Ta fram Fotgängarprogram	2018	3.3, 3.4	Tillgänglighet kommer att vara ett av fokusområdena i det kommande fotgängarprogrammet.
Ta fram Kollektivtrafikprogram	2019	3.3, 3.4	Tillgänglighet kommer att vara ett av fokusområdena i det kommande kollektivtrafikprogrammet.
Ta fram Lekplatsprogram	2020	3.3, 3.6	
Ta fram Parkprogram	2018	3.3, 3.6	
Ta fram Skogsprogram	2020	3.3, 3.6	
Ta fram skötsel och utvecklingsplaner för Parkdriften	kontinuerligt	3.3, 3.6	
Kvalitetssäkra uppföljningsarbete för parkdriften med fokus på tillgänglighet	årligen	3.3, 3.6	Uppföljning av tillgänglighetsaspekter på driftområdenas årsuppföljningarna samt uppdatera arbetsbeskrivning/rutiner/checklistor/ TH etc utifrån det som framkommer.
Åtgärda kantstenssänkning vid alla handikapparkeringar	2018	3.3	Inventering finns redan
Fortsätta att ta hjälp av Kommunikationsenheten vid informationsinsatser	kontinuerligt	3.7	För att alternativa format samt tekniska system och tjänster för uppläsning av information på våra hemsidor ska fungera ska alltid tas hjälp av Kommunikationsenheten.
Se över och tydliggöra besöksinformation gällande tillgänglighet för parker/lekparker på webben	2019	3.6	
Se över och tydliggöra besöksinformation gällande tillgänglighet i parker/lekparker, via skyltning	2021	3.6	Redovisa tillgänglighetsaspekter via text alt karta på parkskyltar.

Övriga verksamheter inom TN

IT och telefoni			
Samordnare för tillgänglighetsfrågor	kontinuerligt	1.4, 2.1	Behjälplig tillgänglighetsstrategen vid enkäter och delta i dennes beredningsgrupp efter behov
Redovisa för TN och UFR	årligen	1.4	TN ska årligen redovisa utfört tillgänglighetsarbete för UFR. Inför detta redovisar verksamheterna för TN.
Insiktsutbildning till alla medarbetare/nyanställda	årligen	1.3, 3.x	Insiktsutbildning ca en halv dag, med ett teoripass och, framför allt, prova-på aktiviteter.
Fortsätta med arbetet med att telefonsvarssystemet ska enkelt att förstå och garanterar att samtalet kopplas till telefonist om inget val görs.	kontinuerligt	3.7	

Måltidsservice			
Samordnare för tillgänglighetsfrågor	kontinuerligt	1.4, 2.1	Behjälplig tillgänglighetsstrategen vid enkäter och delta i dennes beredningsgrupp efter behov
Redovisa för TN och UFR	årligen	1.4	TN ska årligen redovisa utfört tillgänglighetsarbete för UFR. Inför detta redovisar verksamheterna för TN.
Insiktsutbildning till alla medarbetare/nyanställda	årligen	1.3, 3.x	Insiktsutbildning ca en halv dag, med ett teoripass och, framför allt, prova-på aktiviteter.
Presentationen av meny i skolmatsalar mm förbättras för att bli mer tillgänglig för synsvaga	kontinuerligt	3.7	

Städ- och verksamhetservice			
Samordnare för tillgänglighetsfrågor	kontinuerligt	1.4, 2.1	Behjälplig tillgänglighetsstrategen vid enkäter och delta i dennes beredningsgrupp efter behov
Redovisa för TN och UFR	årligen	1.4	TN ska årligen redovisa utfört tillgänglighetsarbete för UFR. Inför detta redovisar verksamheterna för TN.
Insiktsutbildning till alla medarbetare/nyanställda	årligen	1.3, 3.x	Insiktsutbildning ca en halv dag, med ett teoripass och, framför allt, prova-på aktiviteter.